

ARNBORG-KØLKÆR DAGTILBUD

ARNBORG KØLKÆR DAGTILBUD 2023

RAPPORTEN ER HENTET: 18-04-2023
HERNING KOMMUNE

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	INTRODUKTION	3
1.1	Læsevejledning	3
1.2	Beskrivelse til læreplanen (Hvem er vi?)	5
2	DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG - SELVEVALUERING 2019	6
2.1	Børnesyn	6
2.2	Dannelse og børneperspektiv	7
2.3	Leg	8
2.4	Læring	9
2.5	Børnefællesskaber	10
2.6	Et pædagogisk læringsmiljø hele dagen	11
2.7	Samarbejde med forældre om børns læring	12
2.8	Børn i udsatte positioner	13
2.9	Pædagogisk læringsmiljø med sammenhæng til overgange	14
3	DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG - SELVEVALUERING 2019 - FOKUSOMRÅDER	16
3.1	Samspil og relationer	16
3.2	Evaluerende pædagogisk praksis	17
4	ØVRIGE KRAV TIL INDHOLDET I DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN	18
4.1	Inddragelse af lokalsamfundet (og evt. forældrebestyrelsen)	18
4.2	Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	19
5	DE SEKS LÆREPLANSTEMAER	20
5.1	Alsidig personlig udvikling	20
5.2	Social udvikling	21
5.3	Kommunikation og sprog	22
5.4	Krop, sanser og bevægelse	23
5.5	Natur, udeliv og science	24
5.6	Kultur, æstetik og fællesskab	25
6	UDVIKLINGSPLANER	26

1 INTRODUKTION

I Danmark går størstedelen af alle børn i alderen 0-6 år i dagpleje, vuggestue eller børnehave. Det giver dagtilbuddene en unik rolle i forhold til at understøtte børns generelle trivsel og udvikling.

Siden 2004 har alle dagtilbud arbejdet med en pædagogisk læreplan, hvis formål er at opstille mål for børns udvikling, læring, trivsel og dannelse inden for seks centralt fastsatte læreplanstemaer. Som led i at styrke kvaliteten på dagtilbud blev der på baggrund af dagtilbudsaftalen "Stærkere dagtilbud – alle skal med i fællesskabet" i 2017, vedtaget en ny lovgivningsmæssig ramme i 2018 for arbejdet med den pædagogiske læreplan i dagtilbud. Ændringerne tager udgangspunkt i det samlede forslag om en styrket pædagogisk læreplan, som en mastergruppe og seks arbejdsgrupper udarbejdede i 2016.

Udarbejdelse af dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal bygge på lokale udfordringer, styrker og kompetencer og de er en ledelsesmæssig beslutning, hvordan man mest hensigtsmæssigt udformer sin pædagogiske læreplan inden for de fastsatte rammer i loven og af kommunalbestyrelsen.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal fungere som et pædagogisk redskab, der via korte, relevante pædagogiske refleksioner og eksempler skal skabe en klar fælles retning for det pædagogiske arbejde, der foregår i dagtilbuddet. Herunder sikre, at den intenderede pædagogik er til stede hele dagen og i alle aktiviteter, rutiner med børnene mv. Læreplanen skal således indeholde nogle overordnede relevante refleksioner over og eksempler på, hvordan det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet inddrager børnenes perspektiv og børnefællesskabet og tager højde for den konkrete børnegruppes sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger og behov. Eksemplerne skal være retningsgivende for personalet i det daglige pædagogiske arbejde med børnene.

1.1 Læsevejledning

I denne læreplansrapport kan der læses om dagtilbuddets pædagogisk praksis suppleret med forskellige resultatvisninger. Resultatvisningerne skal betragtes som et kvalificeret øjebliksbillede og skal altid anvendes som led i en helhedsbetragtning af dagtilbuddet.

Gennemsnitsgraf

Dagtilbuddets resultater vises på en rød/gul/grøn skala fra 0 til 5, hvor værdierne er tillagt følgende betydning:

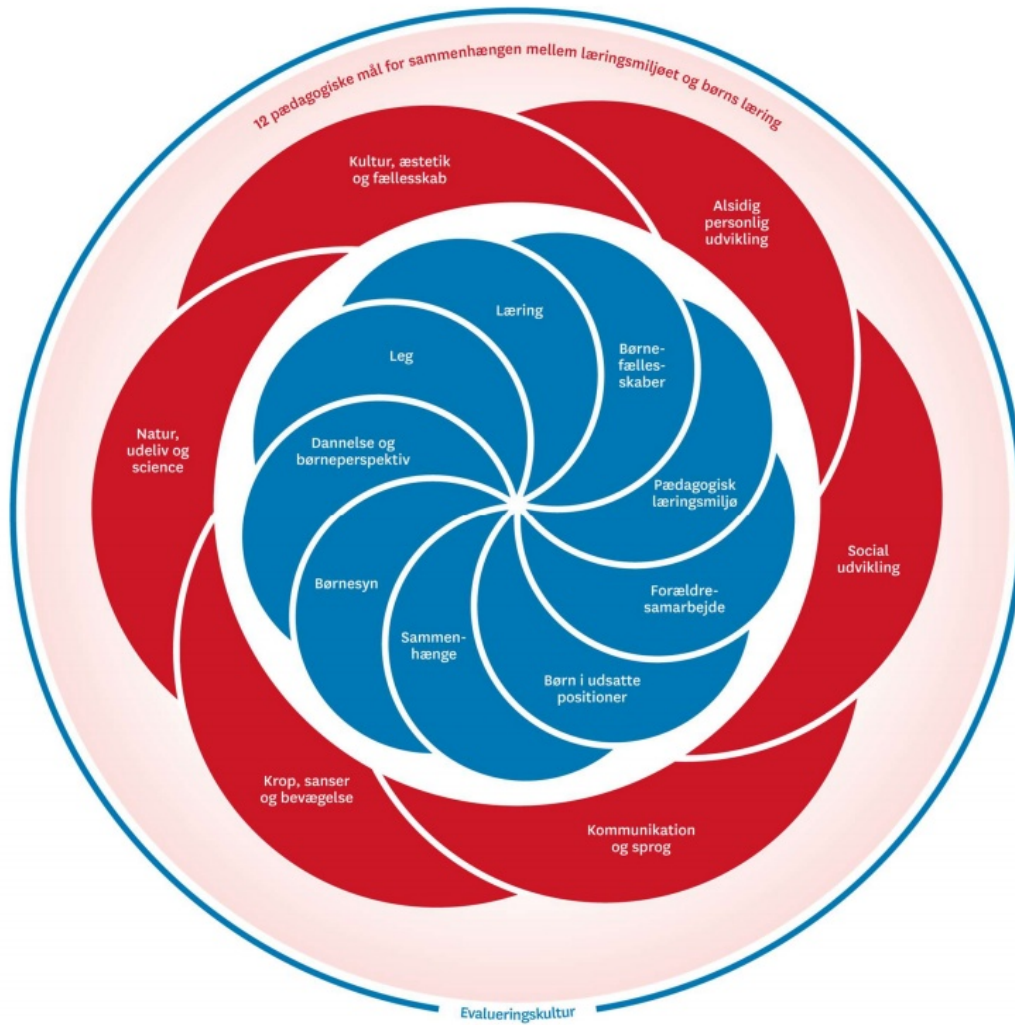
Resultater fra dagtilbuddets dialogvurderinger

Under afsnittet om læreplanstemaerne suppleres dagtilbuddets beskrivelse med en graf for fagpersonalets vurderinger af børnenes kompetencer på de enkelte læreplanstemaer. Grafen er opgjort som et simpelt gennemsnit, hvor svarerne på de enkelte spørgsmål tillægges en værdi fra 1 til 4, hvor 1 er "Kan ikke endnu" og 4 er "Kan".

Den styrkede pædagogiske læreplan

Det fælles pædagogiske grundlag
og de seks læreplanstemaer

1.2 Beskrivelse til læreplanen (Hvem er vi?)

Arnborg Kølkær Dagtilbud består af ca. 24 vuggestuebørn og ca. 50 børnehavebørn fordelt på to matrikler i hhv. Arnborg og Kølkær

Vi hører under landsbyordningen og har fællesledelse med skolerne i de to byer. I begge byer ligger vi side om side med skolerne og i Arnborg deler vi desuden hus med SFO'en, der udgør.

Personalegruppen består af en fællesleder, en viceskoleleder, en pædagogisk leder, pædagoger, en AKT vejleder, medhjælpere, en teknisk servicemedarbejder i hver afdeling, pædagogstuderende og PAU elev. Derudover samarbejder vi med sundhedsplejerske, psykolog, talelærer, socialrådgivere osv. efter behov.

Kendskab til familierne en vigtig del af vores dagligdag, og vores udgangs punkt er, at vi har plads til alle.

Vi tror på, at for at behandle folk ens, skal man møde dem forskelligt. Vi arbejder anerkendende både når vi møder børn, forældre, eksterne og interne samarbejdspartnere samt hinanden.

Vi har et åbent miljø både på det konkrete plan og i mere overført betydning – åbenhed overfor udvikling, forandring og forskellighed.

Vi vægter omsorg og nærhed højt og ønsker, at både børn, forældre og personaler oplever et trygt, rart, stabilt og læringsmiljø.

Vi har fokus på hvordan det er at være barn hos os. Børnenes perspektiv har stor værdi og er vores måde, at "sikre", at vi møder dem der hvor de "er"/at vi rammer rette udviklingsniveau. Det er essentielt for såvel børnenes trivsel, glæde, motivation og læringsmuligheder.

Vi arbejder vi ud fra et bredt læringsbegreb, der har fokus på tryghed, omsorg og læring. Alle børn skal være en del af fællesskabet og have mulighed for at blive så dygtige som de kan. Børn lærer når de er deltagere i det der sker. De lærer når de er sammen med inspirerende voksne, der arbejder bevidst med hvornår de går forrest, ved siden af og bagved. Vi ved at børn udvikler sig når de leger. Derfor har vi fokus på at støtte børnene i dette, og tage initiativer der kan hjælpe børnene med at udvikle legen. Vi arbejder også aktivt med at få børnene til at invitere hinanden ind i lege, så der ikke er børn der "står udenfor".

Vi betragter de daglige handlerutiner som værende meget vigtige læringsrum. Det kan fx være puslesituationen, spisning eller den daglige tid i garderoben.

2 DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG - SELVEVALUERING 2019

Evalueringsinstituttet (EVA) har i 2019 udgivet en revideret udgave af Redskab til selvevaluering, som er et redskab der blandt andet kommer omkring tematikkerne i det pædagogiske grundlag. Selvevalueringen et godt og anvendeligt analyseredskab, der skaber en ramme for en struktureret dialog om pædagogisk praksis.

Dato	PÆDAGOGISK GRUNDLAG								FOKUSOMRÅDER		
	Børnesyn	Dannelse og børneperspektiv	Leg	Læring	Børnefællesskaber	Læringsmiljø hele dagen	Samarbejde med forældre	Børn i udsatte positioner	Sammenhæng til bhk.	Samspil og relationer	Evaluering af praksis
30-01-2023	3,7	3,3	4,0	4,3	4,0	3,0	4,0	4,0	3,7	4,0	3,7

2.1 Børnesyn

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan kommer vores børnesyn til udtryk i hverdagen og i tilrettelæggelsen af vores pædagogiske læringsmiljøer i vores dagtilbud?
- Hvordan lykkes vi med at skabe rammerne for et godt børneliv, hvor der er plads og ro til at være barn?
- Hvordan oplever børnene, at vi ser dem som kompetente og selvstændige i vores pædagogiske praksis?
- På hvilke måder arbejder vi med børn som aktive medskabere af egen udvikling?

Hverdagen og dens pædagogiske aktiviteter er præget af leg, glæde og entusiasme. Det er et gennemgående vilkår for det pædagogiske arbejde, at dagtilbuddet skal opleves som et sted, det er rart at være, og hvor tingene foregår på barnets præmisser.

Det gør vi ved at planlægge pædagogiske aktiviteter med læring og understøttelse af sociale kompetencer, hvori legen har en værdi, som styrker børnenes dannelse og læring. Vi følger børnenes spor både i de planlagte aktiviteter ved at gå foran, bagved og ved siden af, samt i den frie leg, hvor den voksne kan stille sig til rådighed som en legekammerart, på lige fod med børnene, hvortil der er mulighed for at guide i samspillet. Vi skaber struktur i rammer hvor vi skaber plads til det enkelte barn, og til både små og store relations/legegrupper. For at skabe ro, laver vi små rum, hvor der er mulighed for fordybelse og ro til at lege. Rummene er dannet fysisk ved at kode rummets funktion. (f.eks. en dukkekrog hvor børnene kan se hvad vi kan lave her.)

Vi observerer og lytter til børnenes behov og udtryk. Vi ser dem som enkelte individer og giver dem plads til, og mulighed for at udleve deres ideer og tiltag. Yderligere lærer vi børnene "at kunne selv", f.eks. ved at opmuntre, anerkende og rose i garderobesituationer, så børnene oplever, at vi tror på at de godt kan selv, men at vi også er der, hvis de har brug for hjælp.

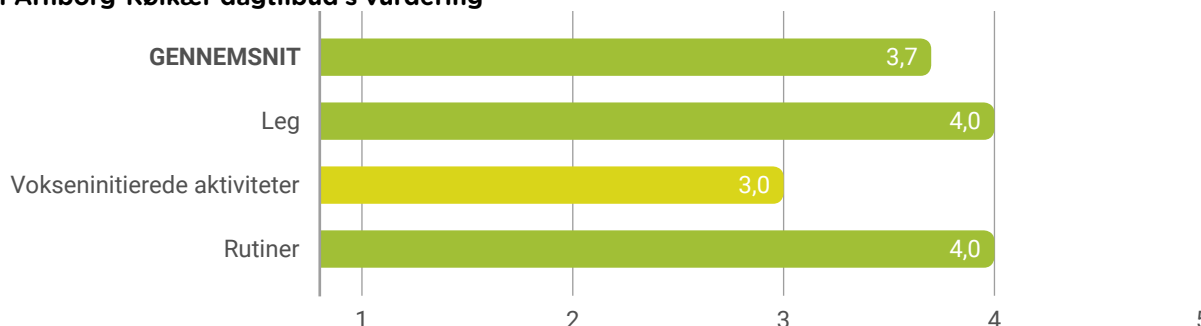
Vi følger børnenes spor, inddrager deres forslag og tiltag i den daglige praksis og. Vi leger med på børnenes lege og anerkender deres forslag ift. udvikling af legen. Hvis vi som voksne sætter en leg eller en aktivitet i gang, kan vi opleve at børnene påvirker det i en anden retning, end vi havde tiltænkt. Her følger vi børnene i det omfang det kan lade sig gøre.

2.1.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Arnborg-Kølkær dagtilbud's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:
I hvilken grad understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børn som medskabere af egen udvikling i disse udvalgte situationer?

2.1.1.1 Arnborg-Kølkær dagtilbud's vurdering

2.2 Dannelse og børneperspektiv

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan forstår vi dannelse? Og hvordan afspejles den forståelse i tilrettelæggelsen af vores pædagogiske læringsmiljø?
- Hvordan skaber vi lige deltagelsesmuligheder for de børn, der har brug for støtte til at komme med initiativer og bruge deres demokratiske stemme?
- Hvornår har vi senest brugt børnenes perspektiver som grundlag for at udvikle vores pædagogiske læringsmiljø?
- I hvilke situationer kunne det være relevant at inddrage børnenes perspektiver, hvor vi ikke gør det i dag?

Dannelse handler både om at skabe sig selv som menneske og at kunne agere i omverdenens forventninger. Det pædagogiske læringsmiljø tilrettelægges med respekt for de dilemmaer, der kan findes i, at den voksne både skal facilitere barnets egen dannelse og samtidig være kulturbærer.

Vi skaber deltagelsesmuligheder for børnene, ved som voksne at sørge for at gå foran, ved siden af og bagved, så børnene kan blive vejledt, guidet eller hjulpet i en grad, så der er mulighed for deltagelse. Vi går i dialog med børnene ift. legen og den pædagogiske planlagte aktivitet, for at give børnene medbestemmelse og derigennem får medejerskabsfølelse. Vi kan bruge en pædagogisk bagdør, til de børn der har større vanskeligheder ift. deltagelse, som er at give barnet sin egen rolle (det kan være som dommer i en fodboldkamp, frem for at være direkte deltagende.) Vi sætter barnets kompetencer i spil, ved at have et godt kendskab til det enkelte barns udvikling, så krav og forventninger matcher barnets udviklingsniveau.

Vi bruger børnenes perspektiver dagligt da vi følger deres spor i det omfang det er muligt. Hvis der er børn der kommer med ønsker om aktiviteter imødekommer vi dette, hvis det er muligt på pædagogisk og praktisk. Når vi planlægger aktiviteter, med udgangspunkt i læreplanerne, forsøger vi at "se det fra barnets vinkel" så vi får børneperspektivet med. Yderligere taler vi med børnene om hvad de gerne vil, og giver mulighed for dette.

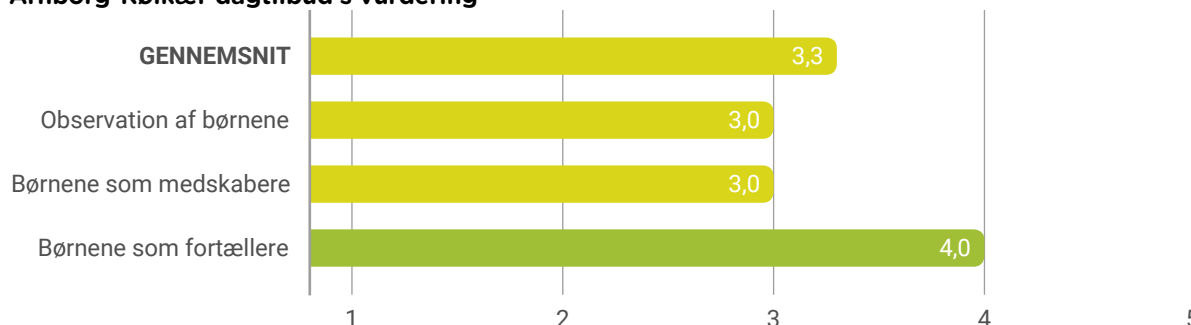
Vi lader børnene vise rundt (sammen med en voksen), når der kommer nye børn og voksne.

2.2.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Arnborg-Kølkær dagtilbud's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:
I hvilken grad bruger vi disse udvalgte tilgange til at inddrage børnenes perspektiver?

2.2.1.1 Arnborg-Kølkær dagtilbud's vurdering

2.3 Leg

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan oplever børnene i vores dagtilbud, at vi anerkender og skaber rum for legen i den hverdag og i det pædagogiske læringsmiljø, vi tilrettelægger for børnene?
- Hvordan skaber vi lige deltagelsesmuligheder for de børn, der har brug for støtte til at komme med initiativer og bruge deres demokratiske stemme?
- Hvad gør vi for, at børnene får mulighed for at afprøve forskellige roller og positioner i legen?
- Hvordan har vi undersøgt den læring og udvikling, der sker i børnenes leg?

Vi anser legen for at være barnets vigtigste virksomhed. Både dagligdagen og de planlagte pædagogiske aktiviteter har barnets leg som omdrejningspunkt, og det er en af den voksnes vigtigste opgaver at facilitere og udvide legen.

Vi understøtte legen ved at lave fællesaktiviteter hvori at børnene kan se hinandens kompetencer. Den voksne sørger for at gå ved bagved, ved siden af og foran, så børnene får den understøttelse der er behov for, uden at den voksne tager styringen. Dette gøres blandt andet ved at vi højt roser kompetencer hos de enkelte børn, medens de andre hører det, så vi dermed hjælper børnene med at give deres kompetencer værdi i børnefællesskabet.

Vi observere, giver input, stiller spørgsmål og guider dem i deres leg. F.eks. ved at stille spørgsmål omkring rollefordelingen i legen eller hjælpe dem i mindre grupper så de kan prøve forskellige roller og positioner i legen.

Vi følger barnets spor og nysgerighed. Vi understøtter børnene ved egen deltagelse, og vi er opmærksomme på deres lege relationer. Vi lægger mærke til om børnenes lege tager karakter at nogle af de af voksne igangsatte tiltag.

2.3.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Arnborg-Kølkær dagtilbud's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: *I hvilken grad bruger vi disse udvalgte tilgange til at understøtte børnenes leg, så legen udvikler sig positivt for alle børn?*

2.3.1.1 Arnborg-Kølkær dagtilbud's vurdering

2.4 Læring

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan tilrettelægger vi det pædagogiske læringsmiljø, så det både støtter børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring?
- På hvilke måder har vi fokus på læring gennem hele dagen (i både leg, aktiviteter og rutiner)?
- Hvad er vores rolle i forhold til at understøtte børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse i børneinitierede lege og aktiviteter?
- Hvordan arbejder vi med at følge op på, om vi lykkedes med at tilrettelægge pædagogiske læringsmiljøer ud fra en bred læringsforståelse?

Både dagligdagen og dens planlagte pædagogiske aktiviteter indeholder, med udgangspunkt i legen, et passende udfordringsniveau for det enkelte barn. Den voksne spiller en vigtig rolle i at kunne se barnets zone for nærmeste udvikling og tilpasse legen hertil. Alle børn bliver evalueret på teamsmøder i en fast turnus, og vi noterer i Hjernerne og hjertet

Vi har fokus på læring gennem hele dagen ved gentagelser i alle rutine situationer og mulighed for deltagelse på forskellige niveauer. Dialog og guidning er også en stor del af læringen i dagligdagen, hvilket øger barnets selvhjulpethed. Vi tænker i forskellige aktiviteter, i en bred vifte hvori at læringen er en skjult agenda.

Vi observere legen og indtager den rolle der er brug for uanset om det er foran, ved siden af eller bagved. F.eks. Hvis de har en huleleg, hvor de har brug for en lommelygte for at gøre legen mere spændende så anerkender vi det og giver dem en lommelygte.

Vi arbejder med en bred læringsforståelse, da vores planlægning bunder i alle læreplanstemaerne.

2.4.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Arnborg-Kølkær dagtilbud's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:
I hvilken grad har vi fokus på hver af disse udvalgte tilgange, når vi arbejder ud fra et bredt læringsbegreb?

2.4.1.1 Arnborg-Kølkær dagtilbud's vurdering

2.5 Børnefællesskaber

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan arbejder vi pædagogisk med at sikre, at alle børn oplever, at de er en del af et børnefællesskab?
- Er der noget, vi kan gøre anderledes for at give nogle børn bedre muligheder for at opbygge gode relationer?
- Hvordan understøtter vi forældrenes rolle i forhold til at bidrage til velfungerende børnefællesskaber i vores dagtilbud?
- I hvilke situationer er det lykkedes os at skabe velfungerende børnefællesskaber, hvor alle børn er med?

Den pædagogiske praksis og dagligdag tager udgangspunkt i et forpligtende og inkluderende fællesskab. Den voksne arbejder bevidst med at understøtte såvel store som små fællesskaber. Dette sikrer vi os blandt andet ved at tale om hvorvidt alle børnene har venner på vore teammøder.

Vi skaber rammer der giver muligheder for at alle børn får mulighed for at opbygge gode relationer. Det gør vi ved at skabe små lege grupper på tværs, hvori der bliver sat fokus på barnets kompetencer, så børnene får en forståelse af hvordan de kan bruge hinanden i legen. Den voksnes rolle i dette er også, via verbal anerkendelse, at skabe fokus på det de enkelte børn er gode til.

Vi taler med forældrene om, at det er vigtigt at være imødekommende over for alle børn i dagtilbuddet og kun tale positivt om alle børn.

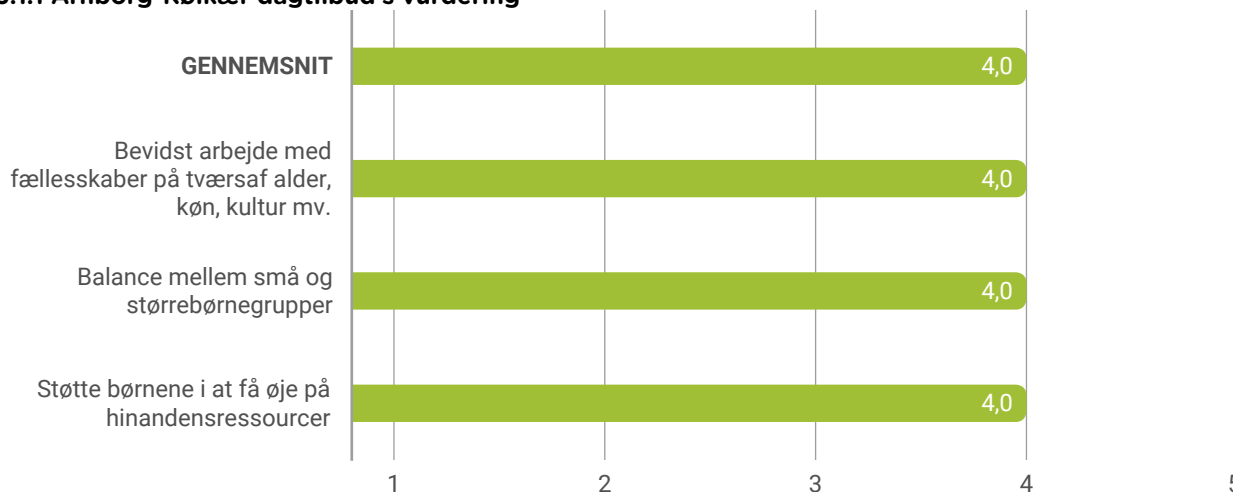
Vi skaber børnefællesskaber når vi deler børnene op i grupper, og hjælper børn ind i lege de gerne vil deltage i, bl.a. ved selv at være deltagere.

2.5.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Arnborg-Kølkær dagtilbud's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:
I hvilken grad bruger vi disse udvalgte tilgange til at understøtte børnefællesskaber?

2.5.1.1 Arnborg-Kølkær dagtilbud's vurdering

2.6 Et pædagogisk læringsmiljø hele dagen

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske praksis, så vi har et stærkt pædagogisk læringsmiljø i både leg, aktiviteter og rutiner?
- Hvilke pædagogiske overvejelser ligger til grund for den måde, vi tilrettelægger vores pædagogiske læringsmiljø på?
- Hvordan kan vi undersøge og se, hvad børnene får ud af vores måde at tilrettelægge vores pædagogiske læringsmiljø på?
- Oplever vi, at vi har brug for mere eller en anden viden og kompetence for at skabe et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø gennem hele dagen?

Et stærkt læringsmiljø hele dagen handler ikke om at stå efter at have planlagte pædagogiske aktiviteter fra morgen til aften. Derimod er det primære at have et professionelt blik for den læring, der ligger i hele dagens lege, aktiviteter og rutinesituationer. Den voksne spiller en vigtig rolle i at gøre hele dagen til et trygt og udfordrende læringsmiljø for barnet, eksempelvis gennem visualisering, sætte ord på handlinger, samtaler og struktur, men også spontanitet. De pædagogiske overvejelser der ligger til grund for det vi laver i form af struktur, aktiviteter, den frie leg og læring bygger på et fundament som er de pædagogiske læreplaner. Herved kommer vi omkring alle facetter i forhold til barnets læring og trivsel. Vi skaber en hverdag med synlige og skjulte agendaer som lærer, understøtter samt udvikler børnene, så de får et samlet godt børneliv, hvori de bliver klar til det videre liv. I tilrettelæggelsen bruger vi forskellige pædagogiske redskaber, til at udvikle og afvikle forskellige aktiviteter, rutiner, struktur, lege m.v. På denne måde har vi et pædagogisk læringsmiljø hele dagen.

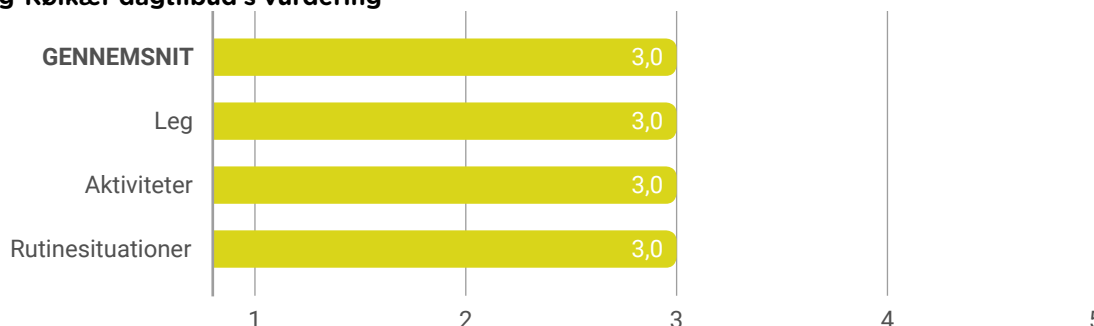
For at børnene trives bedst muligt, forbereder vi dem inder der er overgange i løbet af dagen, så børnene derved opnår en trykthed ved forudsigeligheden.

2.6.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Arnborg-Kølkær dagtilbud's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:
I hvilken grad lykkes vi med, at forældrene er aktive medspillere om børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse inden for disse udvalgte dimensioner?

2.6.1.1 Arnborg-Kølkær dagtilbud's vurdering

2.7 Samarbejde med forældre om børns læring

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske praksis, så vi har et stærkt pædagogisk læringsmiljø i både leg, aktiviteter og rutiner?
- Hvordan oplever vi samarbejdet med forældrene i forhold til at rådgive og vejlede dem om deres barns trivsel, læring, udvikling og dannelse?
- Hvordan arbejder vi med at møde forældrene forskelligt og tilpasse samarbejdet ud fra deres behov?
- Hvad ved vi om, hvordan forældrene oplever vores samarbejde, rådgivning og vejledning?

Vi arbejder aktivt med at give forældre et løbende indblik i børnenes dagligdag, eksempelvis gennem billeder og film på Aula. Den daglige snak med forældrene ved aflevering og afhentning prioriterer vi højt, så overgangen mellem hjem og dagtilbud er smidig, så børnene derved får en sammenhæng for hele dagen. Børnene er forældrenes børn, og arbejder med forældre og børn ud fra at det er dem der kender hinanden bedst.

Vi stræber efter at have en god forældrekontakt, hvilket er med til at skabe en god relation mellem personale, forældre og børn. Herved bliver kommunikationen og samarbejdet en naturlig del af hverdagen, både i garderoben, men også på et tilrettelagt møde.

Vi opfordrer forældrene til altid at komme til os hvis der er noget der undrer dem, samt selvfølgelig hvis de har ris og ros.

2.7.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Arnborg-Kølkær dagtilbud's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: *I hvilken grad skaber vi et pædagogisk læringsmiljø for alle børn, hvor børnene får de bedste betingelser for at trives, lære, udvikle sig og dannes inden for disse udvalgte situationer?*

2.7.1.1 Arnborg-Kølkær dagtilbud's vurdering

2.8 Børn i udsatte positioner

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljøer, så de understøtter læring, trivsel, udvikling og dannelse hos børn i udsatte positioner?
- Har vi i tilstrækkeligt omfang faglige dialoger om, hvordan vi kan understøtte, at børn i udsatte positioner trives og ses i vores pædagogiske læringsmiljø?
- Hvordan sikrer vi, at vi har blik for alle de børn, der er i periferien af børnefællesskabet - og dem, hvis udsathed er mindre synlig?
- Hvordan fungerer vores eventuelle samarbejde med andre instanser som PPR, sundhedspleje, tale-hørepædagog mv.?

Den voksne spiller en vigtig rolle i at tilrettelægge lege, aktiviteter, børnegrupper og rutinesituationer, så barnet i en udsat position får de bedste deltagelsesmuligheder og oplever et trygt og udfordrende miljø. En vigtig del af arbejdet er at bevidstgøre sig om sin egen ageren, når man taler om og med børn og familier.

Vi ser på det enkelte barn og bruger de pædagogiske redskaber som vi anser vil være gavnlig for barnet, så der kan skabes de bedste forudsætninger for barnets trivsel. Har vi nogle særlige udfordringer, rækker vi ud efter yderligere hjælp via et tværfagligt samarbejde. Vi sørger for at gå i dialog med forældrene, så der kan skabes en fælles indsats for barnet, i dagtilbudet og i hjemmet.

Vi sørger for at der er en voksen på stuen som er primær voksen for barnet. Vi drøfter børnene på stuemøder så vi kommer omkring dem alle. Vi deler børnene op i små grupper så der mulighed for at give den støtte og hjælp børnene har brug for.

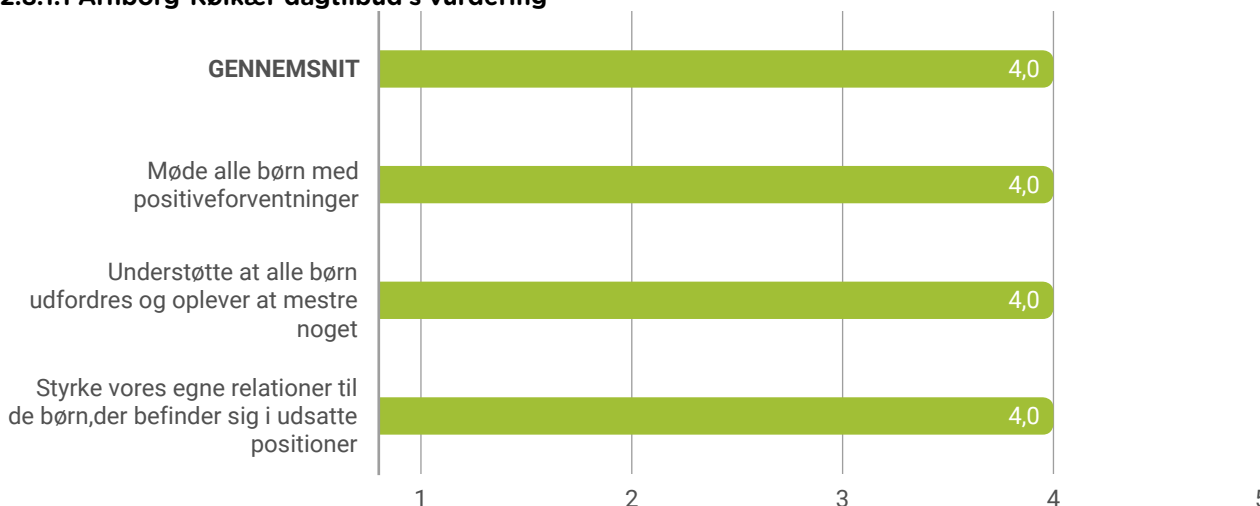
Generelt handler det om at vi hjælper alle børn med udgangspunkt i "hvor de er", og altså tilpasser læringsmiljøet, så der er mulighed for alle at deltage i forskellige grupper/tiltag, så ingen bliver ekskluderet.

2.8.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Arnborg-Kølkær dagtilbud's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:
I hvilken grad bruger vi disse udvalgte pædagogiske tilgange til at sikre, at alle børn trives, lærer, udvikler sig og dannes i børnefællesskaberne?

2.8.1.1 Arnborg-Kølkær dagtilbud's vurdering

2.9 Pædagogisk læringsmiljø med sammenhæng til overgange

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvilke gode eller dårlige erfaringer har vi med pædagogiske tiltag og initiativer rettet mod kommende skolebørn?
- Hvad mener vi, er de vigtigste faktorer for, at børn oplever tryghed og sammenhæng i overgange?
- Hvordan oplever vi samarbejdet med skole, fritidshjem/SFO eller andre dagtilbud i forbindelse med overgange?
- Hvordan kan vi følge op på, hvordan børnene har oplevet overgangen fra dagtilbud til skole eller SFO/fritidshjem?

I Arnborg-Kølkær Skole og Dagtilbud er både vuggestue, børnehave, SFO og skole samlet i én organisation. Dette giver unikke muligheder for et tæt og løbende samarbejde, hvor vi aktivt besøger og inddrager hinanden i samarbejdet om og med børn og familier.

Vi vægter højt Relationsdannelsen til de nye voksne samt at møde de nye rammer, sker i så god tid, at der bliver skabt en glidende overgang fra BHV til SFO/skole. Børnene bliver vejledt til større selvhjulpethed, kropforståelse samt i de sociale spilleregler som at vente på tur, lytte når andre taler m.v.

2 - 3 måneder før børnene begynder i SFO, kommer et SFO personale i børnehaven, hvor vedkommende samarbejder med børnehavepersonalet om førskolebørnene. Når børnene starter i SFO går børnehave pædagogen med i SFO. Yderligere besøger børnene deres nye klasselærer på skolen, nogle gange inden sommerferien. Dette for at skabe tryghed for børnene med både de nye voksne og de nye omgivelser.

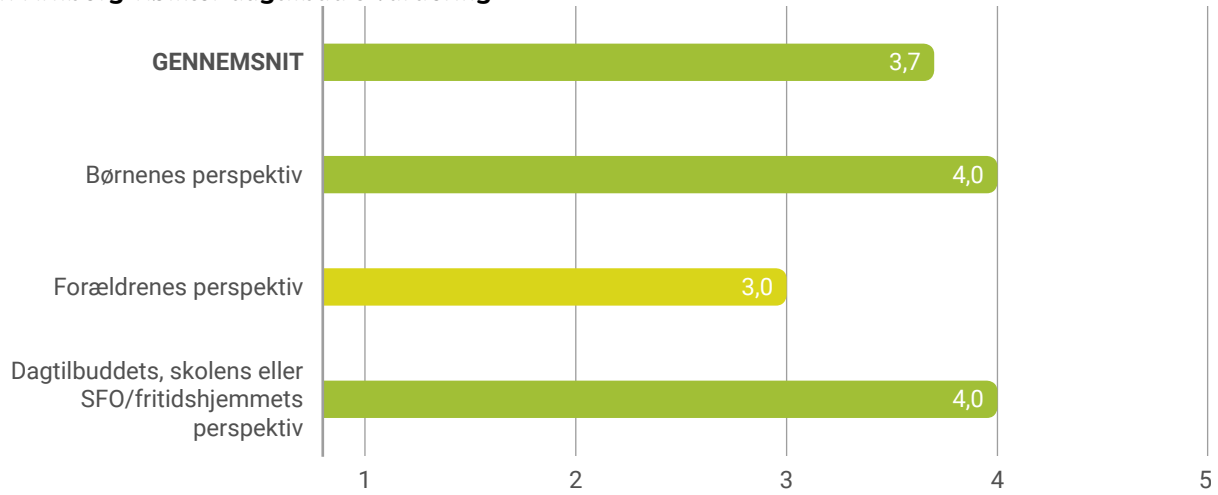
Når børnene er startet i SFO/skole samarbejder vi og følger op med skole og SFO ved behov.

2.9.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Arnborg-Kølkær dagtilbud's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:
I hvilken grad inddrager vi disse udvalgte perspektiver for at sikre sammenhæng i de forskellige overgange?

2.9.1.1 Arnborg-Kølkær dagtilbud's vurdering

3 DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG - SELVEVALUERING 2019 - FOKUSOMRÅDER

3.1 Samspil og relationer

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvad kendetegner de situationer, hvor vi oplever nærvær mellem os og børnene, og vi er fordybede sammen?
- Hvornår oplever vi, at vi ikke er tilgængelige for børnene og ikke har mulighed for at reagere på deres behov?
- Hvordan kommunikerer vi med børnene, både kropsligt og sprogligt, i forskellige situationer i løbet af dagen?
- Hvordan kan vi understøtte det enkelte barns trykke tilknytning gennem det pædagogiske arbejde med hele børnegruppen?

Når vi strukturerer dagligdagen er det ikke fordi, det har nogen særskilt værdi, at man spiser frokost på et bestemt tidspunkt. En klar og forudsigelig struktur frigiver ressourcer til fordybelse og nærvær. Den voksne har et vigtigt ansvar for at arbejde bevidst med sin egen rolle i forhold til afbrydelser, egen placering i rummet og ageren i eksempelvis rutinesituationer. Vi arbejder bevidst med ikke at afbryde hinanden når vi arbejder med børnene.

Vi lader kropssprog og det talte sprog følges ad, da vi er bevidste om at vi kommunikerer med hele kroppen og ikke kun med ord. Hvis nogle børn er kede af ked, anerkender vi dette, tale med dem og giver dem et knus.

Vi taler med og ikke til børnene. Vi har fokus på at være anerkendende i vores kommunikation med børnene.

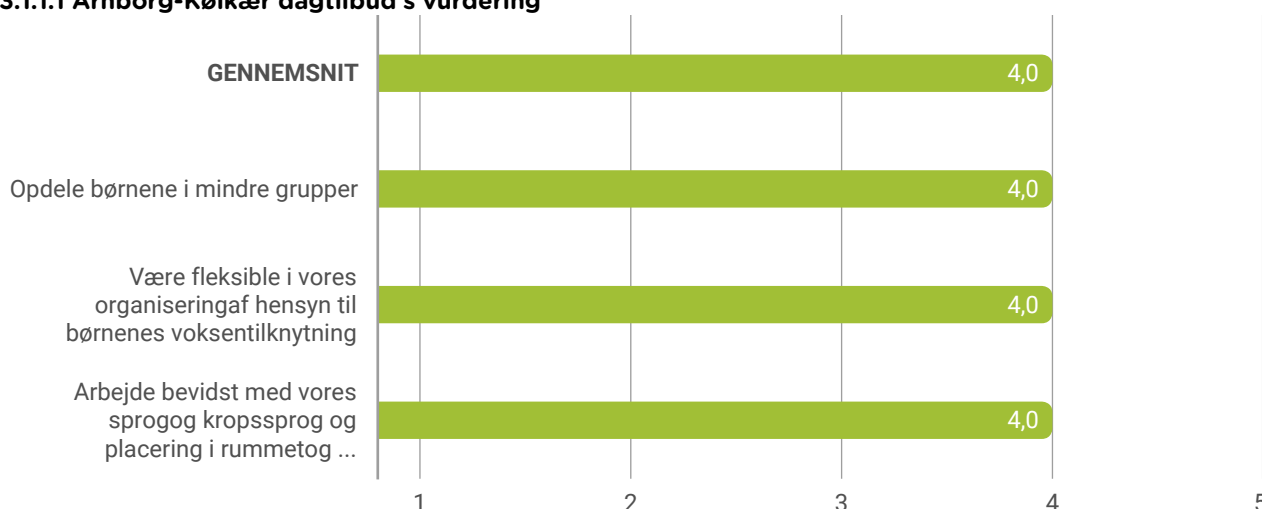
For at sikre at vi "kommer omkring" alle børnene, har vi en liste som vi følger på vores teamsmøder, så vi husker alle.

3.1.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Arnborg-Kølkær dagtilbud's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:

I hvilken grad har vi fokus på disse udvalgte tilgange i vores arbejde med at skabe gode samspil og relationer?

3.1.1.1 Arnborg-Kølkær dagtilbud's vurdering

3.2 Evaluerende pædagogisk praksis

Refleksionsspørgsmål til inspiration

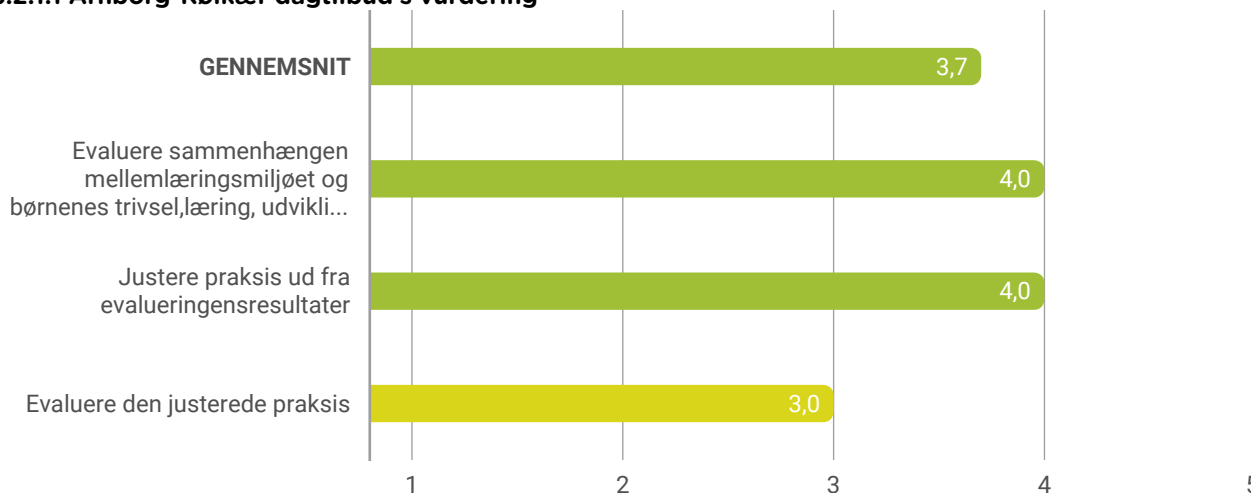
- Hvordan evaluerer vi det pædagogiske læringsmiljø i sammenhæng med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?
- Hvad gør vi for at sikre, at vores løbende evaluering er systematisk?
- Hvordan sikrer vi, at vores evalueringer har fokus på sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse frem for på aktiviteterne eller på børnenes læring?
- Hvordan sikrer vi, at vi anvender den viden, vi får fra vores evaluering til at justere vores pædagogiske læringsmiljø?

Vi har en møde- og aktivitetsstruktur, som skal sikre en løbende evaluering af pædagogiske forløb og det daglige arbejde med at sikre det enkelte barns trivsel og udvikling. Fast dagsorden, samt en liste så vi kommer omkring alle børnene. Vi noterer i Hjernen og Hjertet omkring de enkelte børn, både løbende og ved møder. Vi laver dialogprofiler inden forældresamtaler, så vi har et udgangspunkt for en samtale med udgangspunkt i barnets styrker og udfordringer. Vi evaluerer efter pædagogiske aktiviteter, noterer, og tilpasser efterfølgende forløb ud fra disse. Vi evaluerer den daglige praksis på teamsmøder, til tilpasser løbende, strukturer grupper mv. så de passer til den aktuelle børnegruppe

3.2.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Arnborg-Kølkær dagtilbud's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: *I hvilken grad er vi opmærksomme på disse udvalgte dimensioner, når vi evaluerer vores pædagogiske praksis?*

3.2.1.1 Arnborg-Kølkær dagtilbud's vurdering

4 ØVRIGE KRAV TIL INDHOLDET I DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN

4.1 Inddragelse af lokalsamfundet (og evt. forældrebestyrelsen)

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29)

"Det er lederen, der i forbindelse med udarbejdelse af den pædagogiske læreplan sikrer, at forældrebestyrelsen bliver inddraget i processen omkring udarbejdelse, evaluering af og opfølgning på den pædagogiske læreplan." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 52)

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn samt evt. hvordan forældrebestyrelsen inddrages i arbejdet med læreplanen?

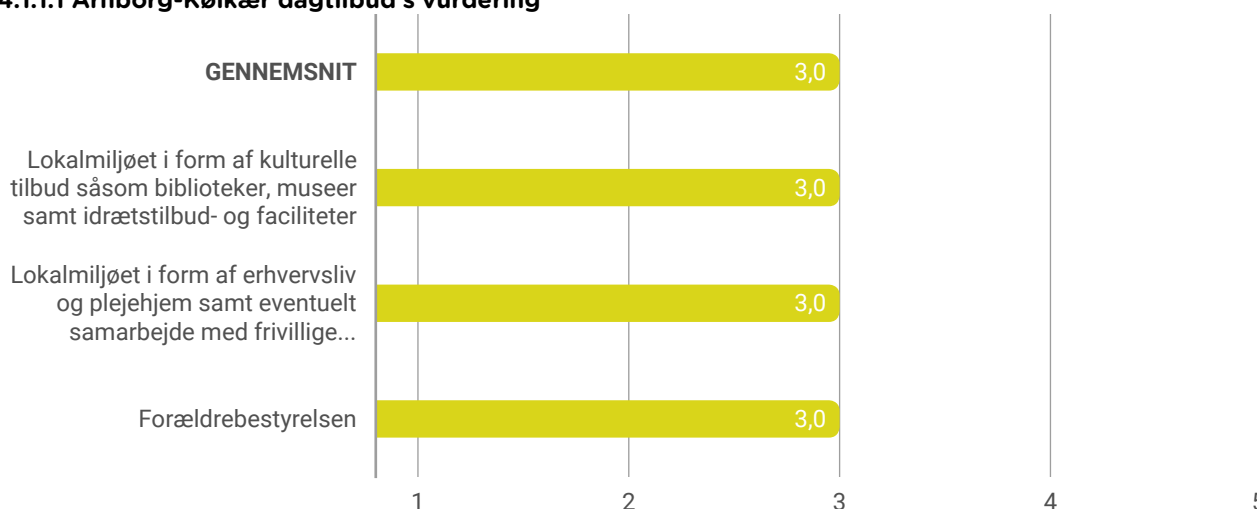
Vi samarbejder i høj grad med både skole og SFO både på ledelsesplan og praktisk plan. yderligere har vi en god kontakt med forældrene, og bruger de lokale virksomheder, i det omfang det giver mening. Vi samarbejder med gymnastikforeningerne, hvor vi gør børnene klar inden de hentes. Yderligere hjælper vi lokalforeningerne med opslag om arrangementer mv.. Vi tager vi børnene med i kirke til jul. I Arnborg er vi nabo til et plejehjem, som vi samarbejder med.

Det er personalket der udfærdiger den pædagogiske læreplan, som efterfølgende præsenteres for bestyrelsen. Hvis der herefter er punkter der giver anledning til ændringer, samarbejder vi om det.

4.1.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Arnborg-Kølkær dagtilbud's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: *I hvilken grad formår vi at inddrage følgende i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børnene?*

4.1.1.1 Arnborg-Kølkær dagtilbud's vurdering

4.2 Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

"Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer. Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30).

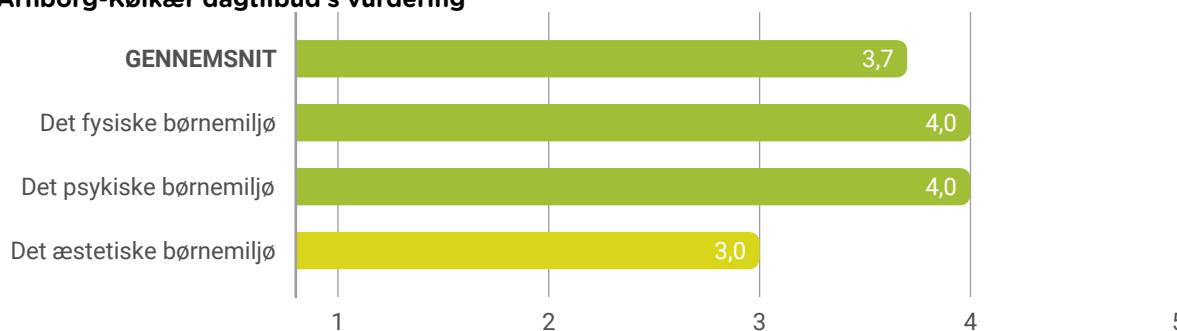
Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Børnemiljøet er en samlede betegnelse for det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø. Dette er konstant i udvikling. Vi stiller krav til vores rum og forholder os til hvordan indretning underbygger forskellige aktiviteter og gøremål - så det matcher de pædagogiske processer der arbejdes med på et givet tidspunkt.. Vi arbejder på, at ting, møbler og dekorationer både er anvendelige, holdbare og pæne at se på. Vi lytter til og er opmærksomme på børnenes ønsker og optagethed, så de fysiske rammer kan rumme de lege de er optaget af. Vi stiller krav og laver retningslinjer, så både voksne og børn har mulighed for at tilpasse deres adfærd til fællesskabets bedste. Vigtigst af alt, uanset hvilket fysisk rum vi befinder os i, behandler vi hinanden med gensidig respekt og ligeværdighed både med sprog, forventninger og handlinger.

4.2.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Arnborg-Kølkær dagtilbud's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: *I hvilken grad lykkedes det os at skabe et sundt og udviklende børnemiljø indenfor disse tre områder (med inddragelse af børneperspektivet)?*

4.2.1.1 Arnborg-Kølkær dagtilbud's vurdering

5 DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32).

De seks læreplanstemaer, som omhandler børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring er:

- Alsidig personlig udvikling
- Social udvikling
- Kommunikation og sprog
- Krop, sanser og bevægelse
- Natur, udeliv og science
- Kultur, æstetik og fællesskab

5.1 Alsidig personlig udvikling

Det pædagogiske læringsmål

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egen potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Vores møde- og aktivitetsstruktur, sikrer en løbende evaluering af pædagogiske forløb og det daglige arbejde med at sikre det enkelte barns trivsel og udvikling.

Vi er en mindre enhed hvilket muliggør, at vi kan være sammen på kryds og tværs børnehavebørnene har mulighed for at gå ned i vuggestuen og omvendt, dette er med til at give børnene erfaringer til at kunne rumme, udforske og være nysgerrige på hinanden og sig selv, samt ligheder og forskelligheder, dette på tværs af alder, køn og kultur.

Vi understøtter barnets alsidige personlige udvikling gennem ros og anerkendelse samt accept af det enkelte barn, for den dét er. vi lader børnene opleve at det er vigtigt, at de er her. Det gør vi ved at være i mødekomende og ved at inddrage dem i dagligdagen, og der der sker omkring dem.

5.2 Social udvikling

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Social udvikling i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Alle børn har både behov for og ret til at føle sig som en vigtig del af et meningsfuldt fællesskab. Den voksne guider barnet i sociale relationer, eksempelvis ved at spejle og anerkende dets følelser og tilbyde nye handlemuligheder, men også nogle gange ved at træde et skridt tilbage og give børnene plads.

Vi arbejder hele tiden understøttende ift. børnenes sociale udvikling, ved at vi står på en bund af relationsdannelse. Relationerne er vigtige for at skabe den sociale udvikling. Denne understøtter vi ved at gå foran, ved siden af og bagved som voksen, og ved at være anerkendende. Anerkendelse er en del af relationsdannelsen mellem voksen og barn, og den skal vi sørge for at vise børnene, så vi kan guide og vejlede dem i deres sociale udvikling og dannelse. I samspillet med de andre pædagogiske læreplaner, bliver barnet understøttet i den sociale udvikling, ved at hverdagen foregår i det fælles læringsmiljø.

Det pædagogiske læringsmiljø understøtter børnenes sociale udvikling gennem sociale interaktioner og pædagogiske aktiviteter samt etablering af sociale læringsmiljøer. eks. tilside sætte egne behov, lytte til andre, vente på tur mm.

5.3 Kommunikation og sprog

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kommunikation og sprog skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Sprog udvikles bedst gennem en legende tilgang. Derfor arbejder vi aktivt med eksempelvis sang og musik og dialogisk læsning. Den voksne spiller en vigtig rolle i at sætte ord på barnets oplevelser og følelser og derigennem udvide barnets sprog. I løbet af barnets tid i dagtilbuddet screener vi dets sproglige udvikling.

Kommunikation sker i løbet af hele dagen, fra de små samtaler i garderoben ved aflevering, til dialogen over madpakkerne, de sange vi synger på stuerne og de bøger vi læser i sofaen. I vuggestuen har vi sangglad mini som et redskab til udvikling af sprog og i hele dagtilbuddet er der dialogisk læsning. Kommunikation er mere end det talte ord. Derfor bruger vi fagter i sangene og bruger mimik og kroppen til at skabe en forståelse for det talte ord. Vores toneleje i sproget bruger vi også på forskellig vis. Sproget og kropslige kommunikation gør sprogudviklingen livlig og mere flydende.

Vi bruger sproget og kommunikation i alle læreplanstemaerne.

Yderligere arbejder vi med sange med fagter, rim og remser, fokusord, dialog, understøttende og planlagte sproglige lege.

5.4 Krop, sanser og bevægelse

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Krop, sanser og bevægelse skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes krop, sanser og bevægelse? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Vi er heldige at have store legepladser og varierede, kuperede nærområder, som giver gode muligheder for fysisk udfoldelse. I pædagogiske aktiviteter tilbyder vi varierede sansemæssige oplevelser gennem eksempelvis massage, madlavning, tumlelege og sanglege, sange med fagter, gåture, brug af legepladsen i form af fælleslege, sanselege. Vi bruger meget naturen og vore legepladser da de fysiske rammer her er optimale til motoriske udfoldelser. Derfor er naturen et vigtigt element i vores praksis, da det virkelig er her hvor børnene får lov til at udfolde sig og udvikle deres motoriske kunnen, Dette ved blandt andet at klatre i træer, gå op af en stejl bakke, gå igennem en stor vandpytte m.v. Derudover benytter vi os også af en gymnastiksal som muliggør at vi har masser af plads til for eksempel at lave en stor motorikbane, spille basket, øve med hulahop ring, fælleslege, sanseleg m.v.

5.5 Natur, udeliv og science

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Natur, udeliv og science skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhæng, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes natur, udeliv og science? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Vi er heldige at have en varieret natur til rådighed lige uden for døren. Derfor indeholder vores dagligdag mange forskelligartede oplevelser med og i naturen. Den voksne spiller en vigtig rolle i at præsentere børnene for en undersøgende tilgang til naturfænomener, stille udvidende og undrende spørgsmål og gennemføre forsøg og eksperimenter.

Da natur, udeliv og science er tre ting som går hånd i hånd. Udelivet forgår i naturen og på legepladsen hvor vi oplever vejr-fænomener og årstidernes skiften. Her oplever vi også nogle af de små insekter og fugle samt andre dyr. Vi opmunterer børnene til at være nysgerrig på naturen og uderummet. Med science kan vi lave eksperimenter, med udgangspunkt i nysgerrighed og interesse for noget specielt. Børnene ser meget på nettet, som de giver udtryk for at ville prøve, og her er det at følge børnenes spor. Vi bruger bøger, går i dialog og udforske krible-krable dyr på legepladsen og i skoven mm.

5.6 Kultur, æstetik og fællesskab

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kultur, æstetik og fællesskab skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andre kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kultur, æstetik og fællesskab? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Både Kølkær og Arnborg er mindre, tætte landsbysamfund med stærke sammenhold. Dagtilbuddet har et vigtigt ansvar for at spille en aktiv rolle i det sammenhold og samtidig udvide børns oplevelser med mangfoldige kulturer og traditioner. Den voksne har et vigtigt ansvar for at være bevidst om sin egen rolle som kulturbærer i en mangfoldig verden med mange forskellige holdninger til kultur, religion, kønsidentitet osv.

Det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab gennem traditioner såsom jul og påske, kreative- og sansede aktiviteter,

De kulturbundne traditioner så som fødselsdage, højtider m.v er noget vi praktiserer, og her gør vi det på vores egen måde, hvor børnene måske er vant til at holde det på en anden måde der hjemme. Derudover arbejder vi med æstetiske udtryksformer til for eksempel fastelavn hvor vi klæder os ud. Vi bruger sang og musik som udtryksform både inde og ude, vi synger sange om kultur, natur m.v. Vi lader børnene lege rollelege med udklædning samt gennem inddragelse af deres egne kultur i lege.

Vi respekterer og anerkender hinandens forskelligheder, og fortæller børnene at det er godt at være den man er.

Vi arbejder med forskellige materialer i kreative processer sammen med børnene vi lytter til forskellige genrer af musik.

6 UDVIKLINGSPLANER

Arnborg-Kølkær dagtilbud har ikke oprettet udviklingsplaner til denne læreplan.